

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського

ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКІ МИСТЕЦЬКІ СТУДІЇ

Науковий журнал

Випуск 1 (8)

Видавничий дім
«Гельветика»
2025

Головний редактор:

Ніколаї Г. Ю. – доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри музичного мистецтва і хореографії, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Члени редакційної колегії:

Dariusz W. Skalski – доктор педагогічних наук, кандидат наук з фізичної культури, інженер, професор, Академія фізичного виховання і спорту ім. Є. Снядецького (Польща)

Marcin Gierczyk – доктор педагогічних наук, професор Інституту педагогіки, Сілезький університет в Катовіце (Польща)

Melanie Wald-Fuhrmann – професор, директор кафедри музики, Інститут емпіричної естетики Макса Планка (Німеччина)

Reda Jacynė – доктор соціальних наук, приват-професор, Клайпедський університет (Литва)

Бермудес Д. В. – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри теорії та методики спорту, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Білова Н. К. – кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри музично-інструментальної підготовки, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Благова Т. О. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри хореографії, Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

Бойченко М. А. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Бондар Є. М. – доктор мистецтвознавства, професор, завідувач кафедри хорового диригування, Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової

Каплієнко-Ілюк Ю. В. – доктор мистецтвознавства, доцент, професор кафедри музикознавства, композиції та виконавської майстерності, Дніпровська академія музики імені М. Глінки

Кьон Н. Г. – кандидат педагогічних наук, професор, професор кафедри вокально-хорової підготовки, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

Мартинюк А. К. – доктор педагогічних наук, кандидат мистецтвознавства, професор, професор кафедри музичного мистецтва і методики навчання, Університет Григорія Сковороди в Переяславі

Мозгальова Н. Г. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри музикознавства, інструментальної підготовки та хореографії, Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського

Никифоров А. М. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри образотворчого мистецтва та дизайну, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Овсяннікова-Трель О. А. – доктор мистецтвознавства, доцент, доцент кафедри історії музики та музичної етнології, Одеська національна музична академія імені А. В. Нежданової

Овчаренко Н. А. – доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри музикознавства, інструментальної та хореографічної підготовки, Криворізький державний педагогічний університет

Чеботаренко О. В. – кандидат мистецтвознавства, доцент кафедри мистецтвознавства, інструментальної та хореографічної підготовки, Криворізький державний педагогічний університет

Чистякова І. А. – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки, Сумський державний педагогічний університет імені А. С. Макаренка

Шип С. В. – доктор мистецтвознавства, професор, член Європейської Академії (Academia Europaea) професор кафедри музичного мистецтва і хореографії, ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»

**Рекомендовано до друку та поширення через мережу Internet Вченою радою
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»,
протокол № 11 від 27 лютого 2025 року**

Журнал зареєстровано Національною радою України з питань телебачення і радіомовлення
(Рішення № 225 від 01.02.2024 р. Ідентифікатор медіа: R30-02644)

Мови видання: українська, англійська, польська, німецька, румунська, французька.

На підставі Наказу МОН України № 1309 від 25 жовтня 2023 року (додаток 4)
журнал внесений до Переліку наукових фахових видань України (категорія «Б»)
у галузі педагогічних наук та в галузі культури і мистецтва

Статті у виданні перевірені на наявність плагіату за допомогою програмного забезпечення StrikePlagiarism.
com від польської компанії Plagiat.pl

Автори несуть відповідальність за зміст та якість статті,
а також за достовірність та оригінальність поданих матеріалів.

ISSN 2786-8079 (print)
ISSN 2786-8087 (online)

© ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К. Д. Ушинського, 2025

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ МИСТЕЦЬКОЇ ПЕДАГОГІКИ**Гриценко Олена Едуардівна, Бородіна Тетяна Михайлівна**

Розвиток м'яких навичок здобувачів хореографічної освіти через призму професійної майстерності викладача в освітньому процесі.....5

Козій Ольга Михайлівна

Роль емоційного інтелекту як soft skills у диригентсько-хоровій підготовці сучасного вчителя музичного мистецтва 10

Куришев Євген Володимирович

Виконавський аспект електроакустичної музики для фортепіано: особливості інтерпретації та технічні виклики.....15

Левицька Ірина Миколаївна, Олійник Тетяна Іванівна

Музично-виконавська підготовка бакалаврів-інструменталістів: теоретичні та практичні орієнтири..... 20

Молчко Уляна Богданівна

Соціокультурна подієвість Східної Галичини в маловідомих публікаціях Нестора Нижанківського на сторінках щоденника «Діло»..... 26

Тарасюк Леся Михайлівна

Форми, методи та зміст організації занять сольного співу в умовах дистанційного навчання.....31

Ульянова Вікторія Станіславівна, Снедкова Людмила Антонівна

Музична освіта в цифровому вимірі: розвиток навичок та компетентностей в умовах інноваційного освітнього процесу..... 36

Khmelevska Inha Oleksiivna, Rebrova Ganna Oleksandrivna

Information and communication technologies as a factor of activation of metacognition in artistic activity.. 40

Чжан Венлі

Наукові підходи до підготовки здобувачів вищої мистецької освіти до самостійної роботи над камерно-вокальним репертуаром..... 48

Чжен Ланьюе

Методологічні аспекти формування художньо-виконавської емотивності майбутніх викладачів фортепіано.....56

РОЗДІЛ 2. МОДЕРНІ ПОШУКИ У ПРОСТОРИ МИСТЕЦТВА**Василенко Олександр Сергійович**

Концерт «Gegen. Stand» для баяна з оркестром Петера Махайдіка в контексті розвитку жанру в словацькій музиці кінця XX – початку XXI століть..... 62

Вороновська Ольга Володимирівна

Сучасна українська опера: від жанрових традицій до новітніх експериментів..... 69

Гончаров Михайло Олегович

Інтерпретація сучасних гітарних творів: баланс між задумом композитора та виконавчою інтерпретацією..... 75

Зубай Юрій Миколайович

«24 п'єси для фортепіано» Миколи Сільванського: методико-виконавські засади, індивідуально-творче перетворення жанру..... 81

Резнік Олена Сергіївна

Творчо-професійна діяльність учасників житомирського тріо народних інструментів «Болеро».....89

Теремко Олександр Степанович

Драматургія діалогів між кларнетом і струнними в оркестровій творчості композиторів другої половини XVIII ст..... 101

РОЗДІЛ 3. ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ВІЗУАЛЬНИХ МИСТЕЦТВ**Никифоров Андрій Михайлович, Рідний Олександр Миколайович**

З історії розвитку харківської школи скульптури.....105

CONTENTS

SECTION 1. CURRENT ISSUES OF ART PEDAGOGY

Hrytsenko Olena Eduardivna, Borodina Tetiana Mykhailivna

Development of soft skills of students of choreographic education through the prism of professional skills of the teacher in the educational process..... 5

Kozii Olga Mykhailivna

The role of emotional intelligence as a soft skill in the conducting and choral training of a modern music teacher.....10

Kuryshchuk Eugen Volodymyrovych

The Performative Aspect of Electroacoustic Music for Piano: Interpretation Features and Technical Challenges..... 15

Levytska Iryna Mykolaivna, Oliinyk Tetiana Ivanivna

Musical and performing training of bachelor-instrumentalists: theoretical and practical guidelines.....20

Molchko Uliana Bohdanivna

Socio-cultural chronology of eastern Galicia in the little-known press materials by Nestor Nyzhankivskyi in the "Dilo" periodical.....26

Tarasyuk Lesya Mykhailivna

Forms, methods and content of organizing solo singing classes in distance learning conditions. 31

Ulianova Victoriia Stanislavivna, Sniedkova Liudmyla Antonivna

Music Education in the Digital Dimension: Development of Skills and Competencies in the Context of an Innovative Educational Process.....36

Khmelevska Inha Oleksiivna, Rebrova Ganna Oleksandrivna

Information and communication technologies as a factor of activation of metacognition in artistic activity.. 40

Zhang Wenli

Scientific approaches to the preparation of higher art education students for independent work over chamber and vocal repertoire..... 48

Zheng Lanyue

Methodological aspects of forming artistic-performing emotivity of future piano teachers.....56

SECTION 2. MODERN STUDIES IN ART AREA

Vasylenko Oleksandr Serhiiovych

Concert "Gegen. Stand" for accordion with the orchestra by Peter Machajdik in the context of the development of the genre in Slovak music of the end of the 20th – beginning of the 21st century.....62

Voronovska Olga Volodymyrivna

Modern Ukrainian opera: from genre traditions to newest experiments.....69

Honcharov Mikhaylo Olehovich

Interpretation of modern guitar works: balance between the composer's intention and the performer's interpretation.....75

Zubay Yuriy Mykolaiovych

'24 Pieces for Piano' by Mykola Silvansky: Methodological and Performing Principles, Individual and Creative Transformation of the Genre.....81

Rieznik Olena Serhiivna

Creative professional activity of the members of the Zhytomyr trio of folk instruments "Bolero"...89

Teremko Oleksandr Stepanovych

Dialogues between clarinet and strings in orchestral works by composers of the second half of the 18th century.....101

SECTION 3. THEORY AND PRACTICE OF VISUAL ARTS

Nykyforov Andrii Mykhailovych, Ridnyi Oleksandr Mykolaiovych

From the history of the Kharkiv School of Sculpture.....105

Михайло Олегович Гончаров

Інтерпретація сучасних гітарних творів: баланс між задумом композитора та виконавчою інтерпретацією

УДК 781.5:787.61

DOI <https://doi.org/10.24195/artstudies.2025-1.13>

Михайло Олегович Гончаров
доктор мистецтва, старший викладач
кафедри інструментально-виконавської
майстерності
Київського столичного університету
імені Бориса Грінченка
ORCID: 0009-0000-8955-1359

Статтю присвячено дослідженню інтерпретації сучасних гітарних творів як процесу взаємодії між задумом композитора та виконавською індивідуальністю. У роботі розглядаються ключові аспекти виконавського мистецтва, що впливають на формування художнього образу твору, а також на можливість збереження автентичності авторського задуму. Інтерпретація музичного матеріалу є складним і багатограничним процесом, що передбачає не лише відтворення нотного тексту, а й творче осмислення, яке дає змогу виконавцю передати як технічний, так й емоційний складники музичного твору.

У центрі уваги дослідження – питання про баланс між авторською концепцією композитора та виконавською свободою. Виконавська інтерпретація сучасних гітарних творів вимагає від музиканта не тільки високого рівня володіння інструментом, а й ґрунтовного розуміння музичних стилів, естетичних напрямів та індивідуальних особливостей композиторської мови. З огляду на це, розглядається підходи до виконавської інтерпретації, що враховують традиції гітарного мистецтва та його сучасний розвиток.

Особливу увагу приділено аналізу впливу виконавської свободи на розкриття задуму композитора. Виконавець не лише відтворює музичний текст, а й активно взаємодіє з ним, надаючи твору нових відтінків та смислів. Такий підхід вимагає від музиканта знання сучасних виконавських практик, володіння різноманітними технічними прийомми та вміння адаптувати власну інтерпретацію до контексту виконуваного твору.

У статті підкреслюється, що інтерпретація гітарних творів є не лише технічним процесом, а й творчим актом, що базується на діалозі між композитором та виконавцем. Така взаємодія сприяє як глибшому розкриттю художнього змісту твору, так і створенню нових інноваційних підходів до виконання гітарної музики. Особливо розглядається значення колаборації композиторів та виконавців у процесі створення та виконання сучасних гітарних творів, що допомагає збагачувати репертуар та створювати нові можливості для розвитку інструментального виконавства.

Дослідження цього процесу є важливим не лише з погляду виконавської практики, а й для розвитку музикознавства загалом. Глибокий аналіз інтерпретаційних підходів сприяє формуванню нових виконавських традицій та розширенню меж сучасного музичного мистецтва. Отже, ця робота має вагоме значення для розуміння сучасних тенденцій у виконавському мистецтві та їх впливу на еволюцію гітарної музики у XXI столітті.

Ключові слова: інтерпретація, сучасні гітарні твори, виконавська індивідуальність, художній образ, музичне мистецтво, композитор, виконавець.

Постановка проблеми. Інтерпретація сучасних гітарних творів є складним і багатограничним процесом, що перебуває на перетині творчого задуму композитора та виконавської індивідуальності. Це питання набуває особливої актуальності в умовах постійної еволюції музичного мистецтва, яке зазнає впливу нових стилів, технік та естетичних концепцій. У результаті, проблема гармонійного поєднання цих двох складників – задуму композитора й виконавської інтерпретації – постає як одна з ключових у контексті сучасної гітарної музики.

Роль виконавця у відтворенні задуму композитора полягає не лише в технічному виконанні нотного тексту, а й у глибокому осмисленні змісту твору. Виконавець стає своєрідним медіатором між композитором та слухачем, сприяючи розкриттю художнього образу. Водночас виконавська свобода допомагає митцю додати до твору власний емоційний і художній зміст, створюючи унікальну інтерпретацію, яка відображає особистість виконавця.

Важливість цієї теми підкреслюється сучасними тенденціями розвитку гітарної музики, яка збагачується завдяки співпраці композиторів та виконавців. Така взаємодія сприяє створенню нових підходів до інтерпретації та дає змогу глибше розкрити художні й естетичні можливості інструмента. Як зазначає Віктор Москаленко: «Музичне інтерпретування – це організована інтелектом творча діяльність музичного мислення, яка спрямована на розкриття виразово-сміслових можливостей музичного твору» (Москаленко, 2013, с. 32). Вивчення балансу між задумом композитора й виконавчою інтерпретацією сприяє не лише розширенню музикознавчих знань, а й формуванню нових підходів до виконання сучасних гітарних творів.

Аналіз актуальних досліджень. Аналізуючи питання інтерпретації гітарних творів, важливо звернутися до робіт музикознавців та виконавців, які досліджували цей напрям і значно вплинули на розвиток музичної практики. Серед таких дослідників можна відзначити С. Білоусову, Т. Іваннікова,

В. Івка, М. Михайленка, В. Москаленка, П. Гіндемита та інших, чії роботи становлять важливу теоретичну основу для вивчення взаємодії композиторських і виконавських підходів у сучасній музичній практиці.

Одним з основоположників у вивченні питання інтерпретації музичних творів є Віктор Москаленко. Його дослідження значною мірою зосереджені на аналізі технічних та емоційних аспектів музичної інтерпретації. Москаленко акцентує увагу на важливості глибокого осмислення змісту твору виконавцем, а також на роль інтелектуальної і творчої діяльності в процесі інтерпретації музики. Зокрема, він зазначає, що «призначення музичної інтерпретації також полягає в естетичному оновленні, розкритті виразових можливостей об'єкта інтерпретування, у його пристосуванні до нових життєвих потреб і навіть створенні нового музичного твору на підставі наявного художнього матеріалу» (Москаленко, 2013, с. 31–32). Це визначення підкреслює важливість комунікації між композитором і виконавцем, а також роль особистості виконавця в передаванні задуму твору.

Т. Іванніков у своїх дослідженнях розглядає феномен гітарного мистецтва ХХ століття як результат взаємодії традиційних підходів і новаторських експериментів. Його робота «Гітарне мистецтво ХХ століття як феномен творчості» надає глибокий аналіз розвитку техніки виконання та стилістичних особливостей гітарних творів у контексті сучасної музики. Іванніков акцентує увагу на тому, як зміни в музичному мистецтві змушують виконавців шукати нові підходи до інтерпретації.

В. Івко у своїх роботах підкреслює важливість взаємодії композитора та виконавця як ключового елемента в процесі створення нового музичного змісту. Він звертає увагу на важливість глибокого аналізу інструментальних можливостей інструмента та його виразових потенціалів для досягнення гармонії між задумом композитора і виконанням.

М. Михайленко досліджує методіку викладання гри на гітарі, акцентуючи на технічних аспектах виконання, а також на способах виразити емоційний зміст твору через інтерпретацію. Його роботи та навчальні посібники є важливим джерелом для гітаристів, які прагнуть досягти глибокого розуміння музичних творів через власну інтерпретацію.

Важливим аспектом досліджень є також робота Пауля Гіндемита, який хоч і працював в іншому контексті, своєю творчістю та теоретичними працями значно вплинув на розуміння інтерпретації музики. Гіндемیت розглядав музичну інтерпретацію як процес, у якому виконавець не просто відтворює написане, а й створює нову музичну реальність, що відповідає його емоційним і творчим імпульсам.

Так, роботи зазначених авторів закладають фундамент для розуміння складності та багатогранності інтерпретації сучасних гітарних творів,

а також створюють нові можливості для дослідження взаємодії між задумом композитора й виконанням. Ці дослідження стали основою для розвитку нових підходів до гітарного виконавства, що сприяють глибокому розумінню музичних творів і збагачують інтерпретаційні стратегії.

Мета статті – дослідити баланс між задумом композитора та виконавською інтерпретацією в сучасних гітарних творах, а також з'ясувати, як композиторські задуми й творчі підходи взаємодіють з інтерпретаційними техніками виконавців, розглянути, як цей баланс визначає художнє сприйняття та емоційну насиченість музичних творів.

Методологія дослідження. Дослідження балансу між задумом композитора та виконавчою інтерпретацією в сучасних гітарних творах передбачає використання комплексної методології, яка містить теоретичні, практичні та емпіричні методи. Ці методи дають змогу глибше зрозуміти взаємодію між композитором і виконавцем, а також розкрити основні аспекти інтерпретації сучасних гітарних творів.

1. Аналіз нотного тексту: розглянуто технічні та художні особливості композицій, що допомагають виявити основні ідеї композитора.

2. Порівняльний метод: аналіз різних виконавських інтерпретацій одного твору для визначення варіативності художнього образу.

3. Метод інтерв'ю: проведено бесіди із сучасними гітаристами та композиторами для вивчення їхнього бачення співпраці та інтерпретації.

4. Емпіричний підхід: спостереження за репетиційним процесом й аналіз його впливу на остаточне виконання твору.

Такий комплексний підхід дає змогу глибше зрозуміти механізми взаємодії між композитором і виконавцем, а також відобразити тенденції розвитку сучасного гітарного мистецтва.

Результати та їх обговорення. Задум композитора є одним з основних складників сучасного музичного твору, особливо в контексті гітарної музики, де технічні та емоційні аспекти можуть значно варіюватися. Композитор, створюючи музичний твір, укладає в нього не лише інструментальну техніку та звукові образи, а й особистісне ставлення до теми, емоційний настрій, а також своєрідний погляд на музичний процес.

Задум композитора часто є результатом інтелектуального пошуку, натхнення, особистих переживань і навіть соціокультурних умов, у яких він працює. У сучасній гітарній музиці композитор може звертатися до експериментів із формою, звуковими ефектами або новими техніками виконання, щоб донести до слухача певні емоції чи концептуальні ідеї. До того ж «найважливішим чинником цього процесу вважають варіативність використання основних засобів художньої виразності – динаміки, артикуляції, агогіки – у їх тісній взаємодії

та якісних змінах у залежності від характеристик музичного часу» (Білоусова, 2021, с. 5). Такий підхід забезпечує виконавцеві можливість гнучко адаптуватися до задуму композитора, зберігаючи водночас його унікальний авторський почерк.

Важливою частиною задуму є також вибір інструмента та способу його використання. Гітара завдяки своїй універсальності надає композитору широкий спектр можливостей для вираження – від класичних звучань до інноваційних, що підштовхує до розширення кордонів традиційної гітарної техніки.

Проте задум композитора може бути лише відправною точкою, оскільки подальша інтерпретація виконавцем є невід'ємною частиною творчого процесу. Виконавець, зокрема гітарист, на основі власного досвіду, технічних навичок й емоційного сприйняття твору може втілити задум композитора у своєму виконанні, додаючи інтерпретаційний шар та нові контексти. Такий баланс між задумом композитора та інтерпретацією виконавця визначає неповторність кожного виконання і його звукову індивідуальність.

Задум композитора в сучасній гітарній музиці фіксується через такі засоби, як нотація, авторські коментарі, динамічні позначки та стилістичні вказівки. Ці елементи є ключем до розуміння глибоких художніх ідей, які композитор вкладає у свої твори. Наприклад, у творах Моріса Оана, Лео Брауера та Альберто Хінастери композитори активно використовують нотну символіку та авторські коментарі для передавання складних емоційних станів і технічних нюансів.

Особливе значення мають сучасні гітарні техніки, як-от флажолети, піццикато Бартока, перкусія, поліфонічні елементи в серійній музиці, які дають змогу розширити спектр звучання інструмента та створити нові художні ефекти. У творі Моріса Оани використання перкусійних технік, акордів *rasqueado* додає динаміки й ритмічної багатогранності, тоді як у Лео Брауера домінує поліфонічне мислення, що надає композиціям структурної складності. Альберто Хінастера використовує акордові кластери або паралельні рухи великими секундами й тритонами надають музиці характерного динамізму та гостроти.

Приклади таких творів: Моріс Оана «Концерт: Три схеми для гітари з оркестром» (1957), Лео Брауер «Етюд для гітари», Альберто Хінастера «Соната для гітари, Ор. 47». Усі ці твори демонструють широкий спектр виконавських викликів, які вимагають від музиканта не лише технічної майстерності, а й глибокого розуміння стилю та задуму композитора. Так, задокументований композиторський задум є відправною точкою для виконавця, але його реалізація передбачає творчу співпрацю, яка відкриває нові горизонти інтерпретації.

Виконавець у сучасному гітарному мистецтві відіграє роль інтерпретатора, здатного суттєво

вплинути на звучання твору завдяки своєму особистому баченню. Це бачення проявляється в нюансах динаміки, ритму та артикуляції, які виконавець додає до нотного тексту. Іванніков зазначає, що «музичний твір із часом формує навколо себе особливе, рухливе інтенціональне поле, потужність і сила якого впливає на долю твору та залежить від багатьох факторів: ціннісно-естетичних, психоемоційних, змістовних, духовних, комунікативних, мовних» (Іванніков, 2018, с. 46). Саме творчий підхід виконавця стає ключовим інструментом для взаємодії з цим інтенціональним полем, даючи змогу слухачу відчувати нові грані твору, які могли залишитися невидимими при формальному прочитанні партитури чи нотного тексту.

Технічні можливості виконавця також впливають на інтерпретацію. Високий рівень майстерності дає змогу гітаристу опанувати складні сучасні техніки виконання. Вони стають не лише засобами реалізації композиторського задуму, а й інструментами для створення виконавцем нових художніх ефектів.

Музичний смак виконавця формує його підхід до інтерпретації. Наприклад, вибір темпу, тембру, акцентів або характеру фразування, використання агогіки тощо часто відображає особисті вподобання артиста, додаючи унікальності виконанню. Важливим аспектом також є використання імпровізаційних елементів, які, не суперечачи стилю твору, допомагають виконавцю творчо адаптувати матеріал, створюючи нову версію знайомого твору. Роль виконавця в сучасному гітарному мистецтві є багатогранною і передбачає як технічний, так і творчий аспекти, що робить кожне виконання унікальним актом співтворчості з композитором.

Баланс між точним виконанням авторського задуму та творчою свободою є центральною проблемою виконавської інтерпретації. Виконавець має дотримуватися авторських вказівок, але водночас привносити власне бачення, не спотворюючи загального музичного змісту. Перегини в інтерпретації, як-от надмірне уповільнення темпу або додавання недоречних імпровізацій, можуть змінити сприйняття твору й віддалити його від початкового задуму.

Виконавська інтерпретація сучасних гітарних творів є складним і багатогранним процесом, який часто супроводжується низкою проблем. Ці проблеми зумовлені не лише технічними аспектами виконання, а й необхідністю досягнення гармонійного балансу між задумом композитора та творчою свободою виконавця.

Сучасна гітарна музика часто використовує нестандартні техніки, складні ритмічні структури та новаторські звукові ефекти. Це створює виклики для виконавця, який повинен не лише досконало володіти інструментом, а й адаптуватися до нових технічних прийомів, наприклад, до використання

перкусійних елементів, нестандартного строю або експериментів зі звучанням (Михайленко, 2003).

Деякі сучасні композитори залишають нотний текст відкритим до інтерпретації, що може бути як стимулом для творчості, так і джерелом невпевненості для виконавця. Наприклад, відсутність чітких указівок щодо динаміки, агогіки чи артикуляції змушує виконавця ухвалювати рішення самостійно, що може призводити до ризику віддалення від задуму автора.

Часто сучасні твори не супроводжуються докладними коментарями або поясненнями від композитора. Це створює труднощі в розумінні концепції твору, особливо якщо він має програмний або символічний характер. У таких випадках виконавцю доводиться спиратися на власне розуміння твору, що може викликати суперечності із задумом композитора.

Кожен виконавець має свій унікальний стиль, який впливає на звучання твору. Однак ця індивідуальність може конфліктувати із чітко визначеним задумом композитора, особливо у творах, які мають жорсткі стилістичні або концептуальні межі. Знайти баланс між власною творчою інтерпретацією та повагою до авторської ідеї є одним із ключових завдань виконавця.

У процесі виконання виконавець має враховувати реакцію слухачів, які часто очікують емоційної насиченості та зрозумілості. Це може змусити виконавця змінювати власну інтерпретацію або адаптувати її, що не завжди відповідає первісному задуму композитора (Гіндеміт, 1958).

Проблеми виконавської інтерпретації в сучасній гітарній музиці вимагають від виконавця глибокого аналізу твору, технічної майстерності та творчої чутливості. Лише через взаємодію цих аспектів можна досягти гармонійного поєднання задуму композитора та індивідуального виконавського бачення.

Для ілюстрації цієї проблеми варто згадати різні інтерпретації «Сонати для гітари Ор.47» Альберто Хінастери. Виконання Аньєлло Дезідеріо вирізняється драматичністю та технічною досконалістю, тоді як версія Марціна Дилли акцентує на ліричності, м'якості та тональній прозорості. Обидві інтерпретації хоч і різні за підходом, однак розкривають багатогранність твору, зберігаючи його автентичність. Виконавська інтерпретація потребує балансу між дотриманням задуму композитора та творчою свободою, що є ключем до глибокого та автентичного розкриття музичного змісту.

Додатковим викликом є врахування стилістичних особливостей твору. Наприклад, у музиці Лео Брауера важливо передати баланс між структурною складністю й ліричністю, тоді як у композиції Моріса Оани виконавець має дотримуватися перкусійного характеру та ритмічної точності. Це вимагає від виконавця не лише технічної майстерності,

а й високої художньої чутливості та глибокого розуміння стилю твору (Москаленко, 2013).

У сучасному виконавському мистецтві гітаристи застосовують різноманітні підходи до інтерпретації, які формуються під впливом естетичних, технічних і контекстуальних факторів. Аналіз цих підходів дає змогу окреслити ключові тенденції та методи, що сприяють досягненню гармонії між задумом композитора та виконавською індивідуальністю.

Контекстуальний підхід

Контекстуальний підхід до інтерпретації ґрунтується на глибокому розумінні історичного, культурного та стилістичного контексту твору. Виконавець аналізує обставини створення композиції, вплив епохи, у якій працював композитор, і його художні цілі. Наприклад, виконання творів Лео Брауера вимагає знання його музичної мови, зокрема використання елементів афрокубинської музики та поліфонічних структур.

Особливе місце в цьому підході посідає робота з авторськими коментарями та аналіз партитури. Такий підхід забезпечує точність передавання задуму композитора, створюючи автентичне звучання твору, яке відповідає його оригінальному задуму.

Експериментальний підхід

Експериментальний підхід дає змогу виконавцю відійти від традиційного сприйняття твору, привносячи нові технічні або художні рішення. Це часто передбачає використання нетрадиційних технік гри, як-от підготовлена гітара, електронні ефекти або інтеграція мультимедійних елементів. Наприклад, у творах сучасних композиторів, таких як Тору Такеміцу чи Стів Райх, виконавці активно експериментують зі звучанням гітари, створюючи унікальні інтерпретації.

Цей підхід особливо ефективний у виконанні творів, які не мають усталених виконавських традицій, даючи змогу виконавцю діяти як співтворець художнього образу.

Технічний підхід

Сучасні гітарні твори часто потребують високого рівня технічної підготовки. Технічний підхід акцентує увагу на досконалому володінні інструментом, що передбачає опанування таких прийомів, як флажолети, перкусія, альтернативні строї або тремоло. Наприклад, виконання «Сонати для гітари» Альберто Хінастери вимагає чіткої артикуляції складних ритмічних структур, поліфонічного мислення, а також високого рівня витривалості виконавця для збереження точності виконання протягом усього твору.

Цей підхід забезпечує максимальну точність відтворення складних технічних деталей, що дає змогу слухачеві оцінити майстерність виконавця й композиторську віртуозність.

Інтерпретаційний синтез

Інтерпретаційний синтез передбачає поєднання різних підходів, що забезпечує багатогранність

виконання. Виконавець, беручи до уваги технічні аспекти, стилістичні особливості та власну творчу індивідуальність, створює унікальну версію твору (Михайленко, 2021). Наприклад, гітаристи Джон Вільямс і Девід Рассел використовують комбінацію контекстуального та експериментального підходів, що дає їм змогу зберігати автентичність твору та додавати інноваційні елементи.

Застосування сучасних підходів до інтерпретації сприяє розширенню виконавського репертуару, збагаченню виконавських традицій і популяризації гітарного мистецтва. Виконавці, взаємодіючи з композиторами, стають співтворцями художніх образів, створюючи нові можливості для осмислення музичного матеріалу.

Один із найяскравіших прикладів сучасної гітарної музики — «El Decameron Negro» Лео Брауера. Цей твір, який поєднує елементи афро-кубинської музики із сучасними класичними техніками, став об'єктом численних інтерпретацій провідних гітаристів. У записах таких музикантів, як Джон Вільямс і Рікардо Галлен, помітно різне розуміння драматургії твору. Вільямс надає перевагу тональній прозорості та чіткості фразування, тоді як Галлен зосереджується на експресивній інтенсивності й використанні тембрових контрастів.

Аналіз та порівняння записів провідних гітаристів показує, що навіть у межах однієї партитури (нотного запису) можуть існувати суттєві відмінності в інтерпретації. Наприклад, у виконаннях творів Лео Брауера техніка варіюється від легкості та прозорості до більш насиченого й темброво багатого підходу. Такі відмінності збагачують сприйняття музики, даючи змогу слухачам оцінити її багатогранність.

Звертаючись до відгуків композиторів про виконання їхніх творів, зазначимо, наприклад, що Лео Брауер високо цінує виконавців, які здатні творчо підходити до його музики, зберігаючи водночас вірність основному задуму. У своїх інтерв'ю він часто підкреслює важливість співпраці між композитором і виконавцем як запоруку успіху твору на сцені. Альберто Хінастера, зі свого боку, наголошував на необхідності глибокого розуміння національного колориту його музики, без чого неможливо повністю розкрити її естетику.

Отже, аналіз сучасних підходів до інтерпретації виявляє їх вплив на розвиток гітарного мистецтва, сприяючи гармонійному поєднанню композиторського задуму та виконавської творчості.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Інтерпретація сучасних гітарних творів є складним синтезом композиторського задуму та виконавської індивідуальності. Це багатогранний творчий процес, у якому важливу роль відіграють і глибоке осмислення авторської ідеї, і пошук нових виконавських рішень. Збереження балансу між цими двома складниками дає змогу не лише

розкрити глибину музичного твору, а й створити його унікальне художнє втілення.

Визначено, що композиторський задум формує основу твору, яка містить його структуру, емоційний зміст та концептуальні ідеї. Виконавська ж інтерпретація додає твору нових сенсів, збагачуючи його завдяки індивідуальному стилю, технічній майстерності та емоційній насиченості виконавця. Так, інтерпретація стає своєрідним діалогом між композитором і виконавцем, у результаті якого створюється цілісний художній образ.

Сучасні гітарні твори ставлять перед виконавцями складні завдання: вони потребують як технічної витривалості, так і творчої гнучкості. Виконання таких композицій часто передбачає використання інноваційних технік, переосмислення традиційної виконавської практики та пошук нових засобів художньої виразності. Зокрема, значну роль у створенні інтерпретації відіграє агогіка, яка дає змогу виконавцю тонко передати зміни музичного часу, зберігаючи художню гармонію твору.

Перспективи подальших досліджень у цій галузі передбачають:

1. *Детальніше вивчення інноваційних виконавських технік* у сучасних гітарних творах та їх впливу на формування художнього образу.
2. *Аналіз взаємодії композитора й виконавця* на різних етапах створення та виконання твору.
3. *Розробка рекомендацій для виконавців*, спрямованих на збереження балансу між авторською ідеєю та індивідуальним підходом.
4. *Порівняння різних інтерпретацій* одного твору для виявлення їх впливу на сприйняття слухачем.

Отже, дослідження інтерпретації сучасних гітарних творів є не лише актуальним, а й перспективним напрямом, який сприяє подальшому розвитку виконавського мистецтва та збагаченню музикознавчої науки.

ЛІТЕРАТУРА

- Білоусова, С. В. (2021) Донецька школа домрового виконавства: етапи розвитку, методологічні засади, регіональна складова репертуару: дис. ... канд. мистецтвознавства. Національна музична академія України ім. П. І. Чайковського, Київ.
- Іванніков, Т. П. (2018) Гітарне мистецтво ХХ століття як феномен творчості: монографія. Кам'янець-Подільський : Видавець ПП Зовейко Д.Г.
- Михайленко, М. П. (2021) Про гітару та гітаристів. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго.
- Михайленко, М. П. (2003) Методика викладання гри на шестиструнній гітарі. Київ.
- Москаленко, В. Г. (2008) Аналіз у ракурсі музичної інтерпретації. *Часопис Національної музичної академії України імені П. І. Чайковського*: № 1(1) С. 106–111.
- Москаленко, В. (2013) Лекції з музичної інтерпретації: навчальний посібник. Київ : ТОВ Типографія «Клякса»
- Hindemith, P. (1958) *Composer's World: Horizons and Limitations*. Cambridge : Harvard University Press.

REFERENCES

- Bilousova, S. V. (2021). Donetska shkola domrovoho vykonavstva: etapy rozvytku, metodolohichni zasady, rehionalna skladova repertuaru [Donetsk school of domra performance: stages of development, methodological principles, regional component of the repertoire]: dys. ... kand. mystetstvoznavstva. Kyiv: Natsionalna muzychna akademiia Ukrainy im. P.I. Chaikovskoho. S.5. [in Ukrainian]
- Ivannikov, T. P. (2018). Hitarne mystetstvo XX stolittia yak fenomen tvorchosti [Guitar art of the 20th century as a phenomenon of creativity]: monohrafiia. Kamianets-Podilskyi: Vydavets PP Zoveiko D. H. 392 s. [in Ukrainian]
- Mykhailenko, M. P. (2021). Pro hitaru ta hitarystiv [About the guitar and guitarists]. K.: Vydavnychiy dim Dmytra Buraho. 366 s. [in Ukrainian]
- Mykhailenko, M. P. (2003). Metodyka vykladannia hry na shestystrunnii hitari [Methodology for teaching playing the six-string guitar]. Kyiv. 240 s. [in Ukrainian]
- Moskalenko, V. H. (2008). Analiz u rakursi muzychnoi interpretatsii [Analysis from the perspective of musical interpretation]. *Chasopys Natsionalnoi muzychnoi akademii Ukrainy imeni P. I. Chaikovskoho: nauk. zhurnal. Journal of the P. I. Tchaikovsky National Music Academy of Ukraine* № 1(1) / Hol. red. V. I. Rozhok. Kyiv : NMAU im. P. I. Chaikovskoho. 106–111. [in Ukrainian]
- Moskalenko, V. (2013). Lektsii z muzychnoi interpretatsii: navchalnyi posibnyk [Lectures on musical interpretation: a textbook]. Kyiv: TOV Typohrafiia «Kliaksa». S. 32. [in Ukrainian]
- Hindemith, P. (1958). *Composers World: Horizons and Limitations*. Cambridge : Harvard University Press. P. 168.

Interpretation of modern guitar works: balance between the composer's intention and the performer's interpretation

Mikhaylo Olehovich Honcharov
 Doctor of Arts,
 Senior Lecturer at the Department
 of Instrumental Performance Skills
 Borys Grinchenko Kyiv Metropolitan
 University
 ORCID: 0009-0000-8955-1359

The article is devoted to the study of the interpretation of modern guitar works as a process of interaction between the composer's intention and the performer's individuality. The work examines key aspects of performing art that influence the formation of the artistic image of the work, as well as the possibility of preserving the authenticity of the author's intention. The interpretation of musical material is a complex and multifaceted process that involves not only the reproduction of the musical text, but also creative comprehension, which allows the performer to convey both the technical and emotional components of the musical work.

The focus of the study is the question of the balance between the composer's author's concept and performing freedom. Performing interpretation of modern guitar works requires the musician not only a high level of mastery of the instrument, but also a thorough understanding of musical styles, aesthetic trends and individual features of the composer's language. In this regard, approaches to performing interpretation are considered that take into account the traditions of guitar art and its modern development.

Particular attention is paid to the analysis of the influence of performance freedom on the disclosure of the composer's intention. The performer not only reproduces the musical text, but also actively interacts with it, giving the work new shades and meanings. Such an approach requires the musician to have knowledge of modern performance practices, mastery of various technical techniques and the ability to adapt his own interpretation to the context of the performed work.

The article emphasizes that the interpretation of guitar works is not only a technical process, but also a creative act based on a dialogue between the composer and the performer. Such interaction contributes not only to a deeper disclosure of the artistic content of the work, but also to the creation of new innovative approaches to the performance of guitar music. The importance of the collaboration of composers and performers in the process of creating and performing modern guitar works is separately considered, which allows enriching the repertoire and opening up new opportunities for the development of instrumental performance.

The study of this process is important not only from the point of view of performance practice, but also for the development of musicology in general. A deep analysis of interpretative approaches contributes to the formation of new performing traditions and the expansion of the boundaries of contemporary musical art. Thus, this work is of great importance for understanding contemporary trends in performing arts and their impact on the evolution of guitar music in the 21st century.

Keywords: interpretation, modern guitar works, performing individuality, artistic image, musical art, composer, performer.